

(Aşağıdaki yazı 10 Mayıs 2020’de Dünya Göçmen Kuşlar Günü nedeniyle hazırlanmıştır.)

BUGÜN DÜNYA GÖÇMEN KUŞLAR GÜNÜ!

2006 yılından bu yana göçmen kuşların ve yaşam alanlarının korunması, binlerce kilometreyi bulan uzun göçlerinde karşılaştıkları tehlikelere dikkat çekilmesi, küresel ölçekte koruma tedbirlerinin alınması, uluslararası iş birliğinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi amacıyla her yıl tüm dünyada mayıs ayının ikinci cumartesi günü “Dünya Göçmen Kuşlar Günü” olarak kutlanıyor.

Her yıl milyonlarca kuş sonbaharda üreme alanlarından kışlama alanlarına, ilkbaharda ise kışlama alanlarından tekrar üreme alanlarına dönmek için binlerce kilometre yol kat etmektedir. Bu uzun yolculuklarında doğal veya insan kaynaklı pek çok engel çıkmaktadır. Kuşlar göç ederken yolları üzerindeki yüksek dağları, büyük denizleri ve geniş çölleri aşmak, kötü hava koşulları (fırtına, kasırga, yoğun sis vb.) ile mücadele etmek zorundadır.

Bunların yanı sıra, sulak alanlar, meralar, ormanlar gibi temel yaşam alanlarının bozulması ve tahrip edilmesi zirai mücadele ilaçları ve kimyevi gübrelerin yanlış ve aşırı kullanımı, kemirgenler ve yırtıcı hayvanları öldürmek için doğaya bırakılan zehirli etler, yasa dışı avcılık ve denizlerde zaman zaman yaşanan petrol kirliliği kuşları tehdit eden insan kaynaklı başlıca problemlerdir.

Yapılan araştırmalar göç eden kuşların sadece yüzde 30-40’ının üreme alanlarına geri dönebildiğini göstermektedir. Ülkemizde de durum farklı değildir. Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve Doğa Araştırmaları Derneği tarafından ülkemizde üreyen turnaları izlemek amacıyla göç öncesi uydu vericisi takılan turnalardan sadece yüzde 40’ı üreme alanlarına geri dönebilmiştir. Yüzde 60’ı ise çeşitli nedenlerle hayatını kaybetmiştir.

Türkiye pek çok konuda olduğu üzere var olan konumundan dolayı göçmen kuşlar bakımından da stratejik öneme sahiptir. Çünkü, Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasında binlerce yıldır süregelen kuş göçlerinden ikisi Türkiye üzerinden gerçekleşmektedir. Avrupa’nın kuzeyinde kuluçkaya yatan milyonlarca kuş kışı geçirmek üzere o yılın yavrularıyla birlikte sonbaharda Türkiye üzerinden Afrika’ya göç etmekte, ilkbaharda ise aynı yolları kullanarak geriye, kuluçka bölgelerine dönmektedirler. **Bu nedenle özellikle Türkiye gibi kuş göç yolları üzerinde bulunan ülkelerin sorumlulukları ve yapabilecekleri herhangi bir ülkedekinden daha fazla önem taşımaktadır.**

Her yıl farklı temalarla kutlanan Dünya Göçmen Kuşlar Günü’nün bu yılki teması **"Birds Connect Our World- Kuşlar Dünyamızı Birleştirir"**. Bu tema, doğanın insanlığa nasıl hayati hizmetler sağladığını ve doğal alanların tahribinin ve yok oluşunun acil olarak durdurmasının gerekliliğini vurgulamak amacıyla belirlenmiştir.

Covid-19, aslında Ebola, AIDS, SARS, kuş gribi ve domuz gribi gibi son yıllarda ortaya çıkan hayvan kaynaklı hastalıkların son örneği. Bilim insanları ve uzmanlar, bu hastalıkların yayılmasında doğanın insan tarafından aşırı sömürülmesinin ve yaban hayvanı ticaretinin etkisinin çok büyük olduğunu söylüyor.

Doğal süreçleri anlamak ve korumak hayatta kalmamızın tek anahtarıdır. Tüm insanlığın bu durumu bir an önce anlaması ve buna yönelik tedbirler alması gerekmektedir.

Doğanın hızla tahrip edildiği ve yaban hayatının hızla yok olduğu günümüzde tüm zorluklara rağmen, kuşların üreme ve kışlama alanları arasındaki binlerce km’yi bulan yolculuklarını daha fazla anlamaya çalışmalı, tüm insanlık olarak doğanın korunması için daha çok çaba sarfetmeli dir.

Bilgi için

Osman Erdem

Doğa Araştırmaları Derneği Başkanı